

Povećanje udjela žena u radnoj snazi i uklanjanje razlika u plaći između žena i muškaraca pozitivno će utjecati na gospodarski rast u Europskoj uniji. Unatoč nedavnim poboljšanjima, i dalje postoje razlike među spolovima u aktivnostima na tržištu rada¹ i plaćama, što rezultira nižim stopama zaposlenosti za žene, čime se može ograničiti rast EU-a. Rješavanje tih pitanja ključno je za postizanje cilja strategije Europa 2020. kako bi se ostvarila ukupna stopa zaposlenosti žena i muškaraca od najmanje 75 % do 2020. godine.

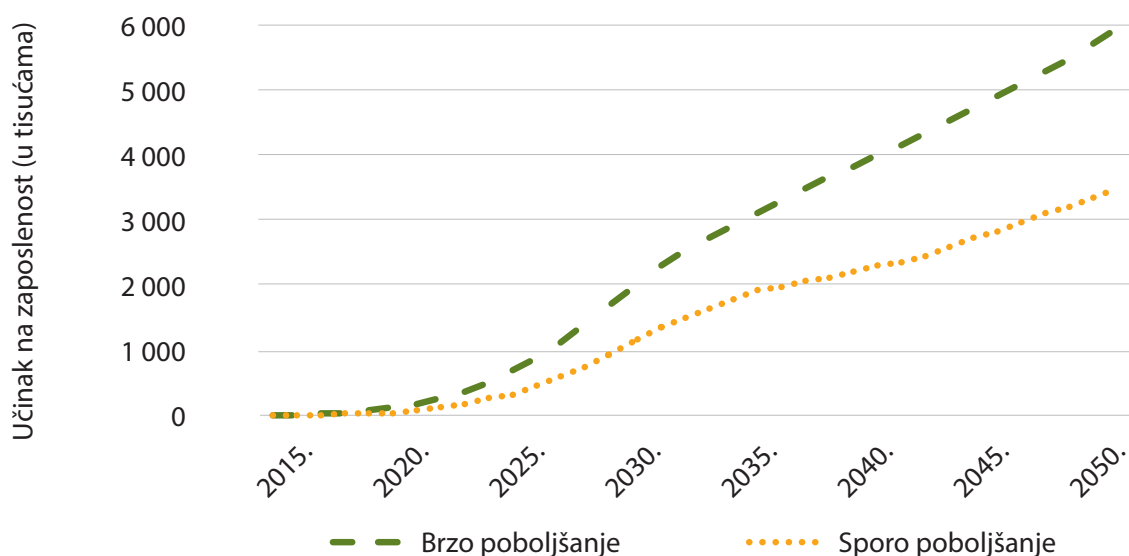
U istraživanju Europskog instituta za ravnopravnost spolova (EIGE) o „gospodarskim koristima od ravnopravnosti spolova“ iznose se snažni dokazi koji pokazuju pozitivne učinke smanjenja nejednakosti među spolovima na tržištu rada.

Mjere za ravnopravnost spolova kojima se mogu smanjiti razlike među spolovima jesu:

- usluga skrbi o djeci i drugih oblika skrbi;
- promjene uvjeta i iznosa naknada za roditeljski dopust;
- promicanje i podupiranje rada na pola radnog vremena i fleksibilnoga radnog vremena;
- zakonske odredbe i politike koje se odnose na jednake plaće i uvjete rada;
- uklanjanje spolne podjele u sektorima i zanimanjima;
- smanjenje broja stanki u karijeri među ženama;
- promicanje žena na više položaje.

Uklanjanjem spolnih nejednakosti u aktivnostima na tržištu rada i plaćama potiče se gospodarski rast

Slika 1. Učinak uklanjanja razlika u aktivnostima na zaposlenost

¹ Stopa aktivnosti na tržištu rada je postotak aktivnih ljudi u radnoj snazi (koji rade ili traže posao) s obzirom na usporedivo ukupno stanovništvo.

Uklanjanjem razlika u stopama aktivnosti znatno bi se povećala razina zaposlenosti. U istraživanju se predviđa povećanje između 3,5 milijuna i 6 milijuna radnih mjesta u 2050., kao rezultat dodatnog uključivanja žena u radnu snagu. Povećanje ponude radne snage također će omogućiti sektorima koji su prije bili ograničeni u pogledu radne snage (npr. zbog nedostatka kvalificiranih radnika) povećanje potencijalnih rezultata ².

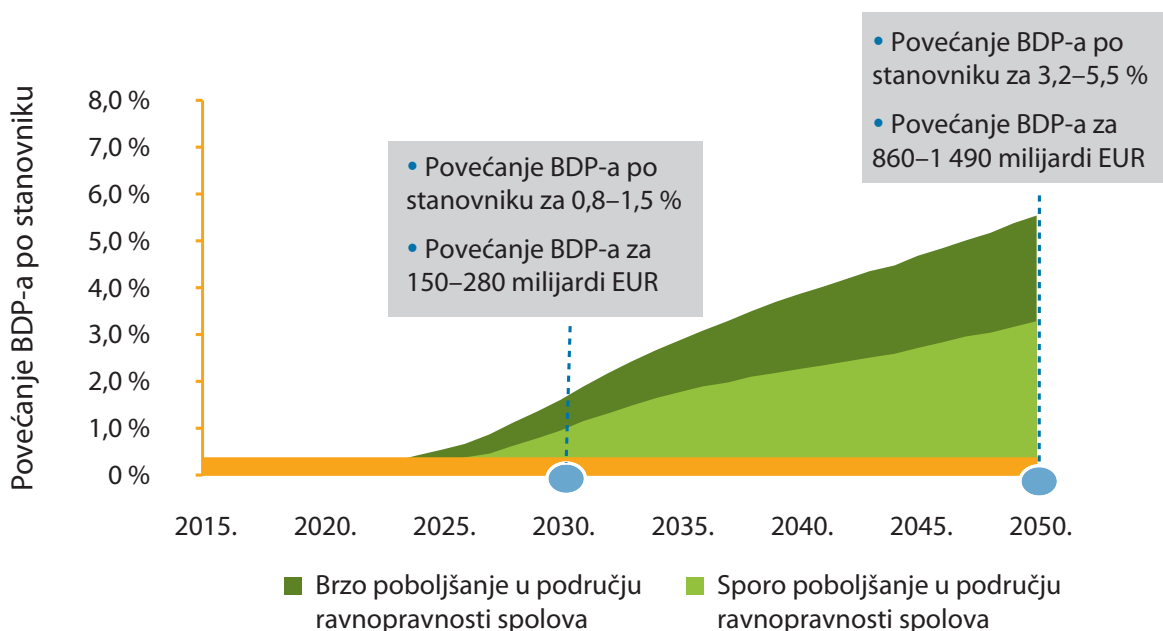
U usporedbi s učincima uklanjanja razlika u stopama aktivnosti, učinci uklanjanja razlika u plaći na zapošljavanje žena razmjerno su mali. S jedne strane, veće stope plaća u početku bi potaknule više žena na tržište rada, što bi dovelo do povećanja produktivnosti i stope zaposlenosti.

S druge strane, viši troškovi rada vjerojatno bi potaknuli tvrtke na smanjenje potražnje za radnom snagom i broja radnih mjesta.

Međutim, povećanje plaća žena doprinosi smanjenju razlika u stopama aktivnosti, vjerojatno kao dio pozitivnih učinaka zapošljavanja povezanih s povećanjem aktivnosti žena na tržištu rada.

Utjecaj na BDP po stanovniku najveći je kada se smanji razlika u stopama aktivnosti. Procjenjuje se da će se BDP po stanovniku povećati za 0,8–1,5 % u 2030. i za 3,2–5,5 % u 2050. (povećanje BDP-a od najviše 280 milijardi EUR do 2030. i od najviše 1 490 milijardi EUR do 2050.).

Slika 2. Učinak uklanjanja razlika u aktivnostima na BDP po stanovniku

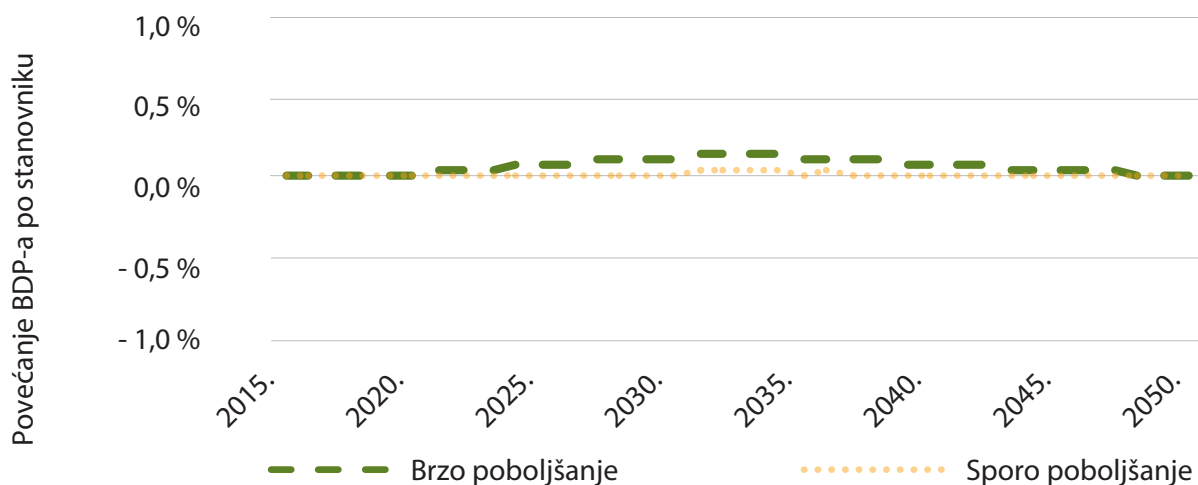

Smanjenjem razlika između plaća porastao bi BDP po stanovniku u razdoblju od 2030. do 2050. do 0,2 %. Smanjenje razlika u plaći između spolova malo utječe na BDP zbog suprotnih makroekonomskih utjecaja. Dok veće plaće za žene vode do porasta realnih prihoda i potrošnje kućanstava, one povećavaju i troškove tvrtki. Dugoročno gledano, tvrtke povećavaju cijene radi povrata svoje marže dobiti, što smanjuje realne prihode kućanstava i vodi do pritiska na smanjenje rezultata i BDP-a od otprilike 2040. nadalje.

Usredotočivanje samo na BDP vjerojatno će prikriti druge pozitivne učinke uklanjanja razlika u plaći. Povećanje plaća žena vjerojatno će sniziti stope siromaštva među ženama i smanjiti razlike između spolova na području starosnih mirovina (EIGE, 2016.). Smanjenje razlika u plaći također može povećati samopouzdanje žena i omogućiti im dobivanje veće odgovornosti na poslu i napredovanje na vodeće položaje (Booth, 2003.). Ukratko, poticanje većeg sudjelovanja žena na tržištu rada i osiguranje jednakosti plaća ključno je za postizanje ukupne stope zaposlenosti žena i muškaraca od najmanje 75 % te za jačanje uključivoga, pametnog i održivog rasta.

² Potencijalni rezultati ili potencijalni proizvodni kapacitet gospodarstva odnosi se na maksimalne gospodarske rezultate kada su svi resursi u potpunosti iskorišteni.

Slika 3. Učinak uklanjanja razlika u plaći među spolovima na BDP

Žene imaju niže stope aktivnosti i stope zaposlenosti i zarađuju manje od muškaraca

Stopa zaposlenosti žena diljem EU-a iznosila je 64,3 % u 2015., u usporedbi sa 75,9 % zaposlenih muškaraca³.

Veća je vjerojatnost da će žene obavljati mnogo više neplaćenog rada nego muškarci, uključujući obveze skrbi za djecu i stariju rodbinu. One manje sudjeluju na tržištu rada i/ili su prisiljene težiti nižem profilu karijere. Unatoč nedavnom povećanju stopa aktivnosti žena diljem Europe, prosječna razlika u aktivnosti na tržištu rada između spolova u EU-u i dalje iznosi 15 %, a razlike na nacionalnoj razini ponekad su znatno veće. Razlike u stopama aktivnosti zatim se svode na niže stope zaposlenosti žena.

Bruto satnica žena u EU-u 2014. bila je u prosjeku 16,1 % niža od bruto satnice muškaraca⁴.

Spolna nejednakost na tržištu rada pogoršava se zbog razlika u plaćama među spolovima. Unatoč tehnološkim promjenama⁵ i zakonodavstvu usmjerenome na osiguranje jednakih plaća za žene i muškarce, razlika u plaćama između spolova postoji i u 21. stoljeću. Također se znatno razlikuje diljem država članica.

Razlike u zaposlenosti i plaćama među spolovima posljedica su različitih nejednakosti koje utječu na žene tijekom njihova života.

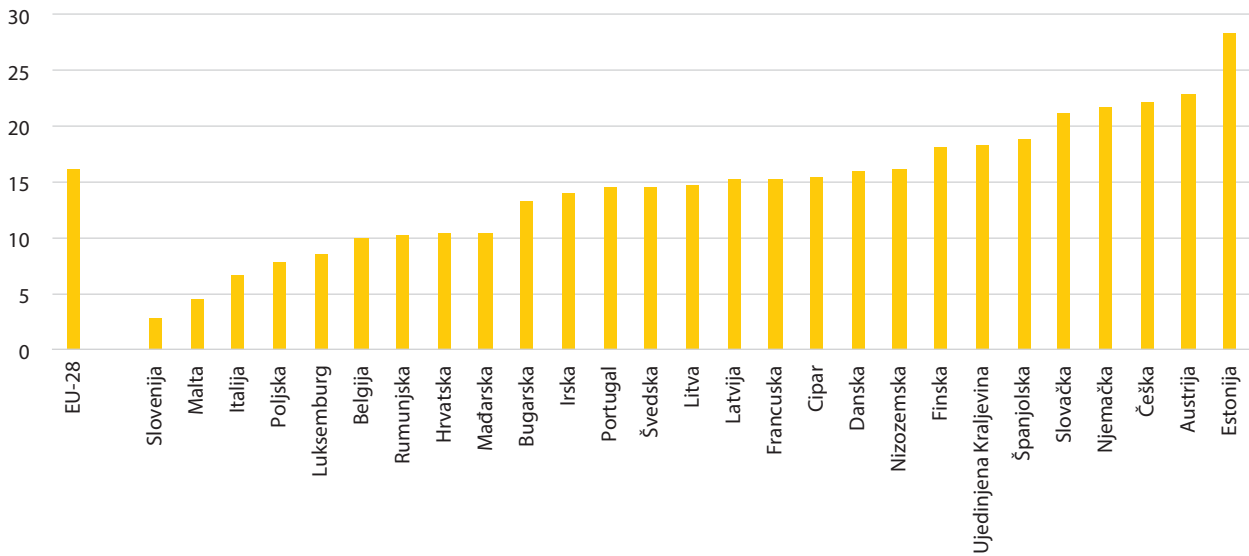
- Spolna podjela u obrazovanju i na tržištu rada:** žene imaju odgovarajuću akademsku naobrazbu, ali su uglavnom prekomjerno zastupljene u programima osposobljavanja i zanimanjima koja nude niže plaće od zanimanja kojima se uglavnom bave muškarci.
- Podjela po zanimanjima,** kako horizontalna (različiti sektori i zanimanja), tako i vertikalna (različite razine odgovornosti ili pozicije).
- Stanke u karijeri** zbog roditeljnog dopusta.
- Neravnomjerna podjela neplaćenog rada u kućanstvu i skrbi:** veća je vjerojatnost da će žene obavljati mnogo više neplaćenog rada nego muškarci, uključujući obveze skrbi za djecu i stariju rodbinu. To utječe na njihove mogućnosti sudjelovanja na tržištu rada i ograničava njihovo napredovanje u karijeri.

³ Eurostat definira stopu zaposlenosti kao „udjel radno sposobnog stanovništva koje je u radnom odnosu“. Za više informacija pročitajte: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Employment_statistics.

⁴ Napomena: Navedeni podatci najnoviji su podatci koje je objavio Eurostat u trenutku sastavljanja sadržaja ove publikacije. Za dodatne i osuvremenjene informacije pročitajte: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Gender_pay_gap_statistics.

⁵ Tehnološki napredak na radnome mjestu podigao je vrijednost vještina koje ne uključuju fizičke poslove u odnosu na one koje uključuju fizičke poslove, čime su povećane relativne plaće žena (Black and Spitz-Oener, 2010.).

Slika 4. Neusklađene razlike u plaćama između spolova, 2014. (razlika između prosječne bruto satnice muških i ženskih zaposlenika kao postotak bruto zarade muškaraca)

Izvor: Eurostat (tsdsc340).

Razlike u zapošljavanju i plaći između spolova mnogo koštaju

Ukupni trošak niže stope zaposlenosti žena diljem EU-a u 2013. iznosio je 370 milijardi EUR, što je jednako 2,8 % BDP-a Unije.

Trošak niže stope zaposlenosti za žene izračunava se uključivanjem njihove propuštene zarade i doprinosa za socijalno osiguranje te javno-financijskih troškova, kao što su isplate socijalne pomoći i socijalnih davanja. Ovisno o obrazovnoj razini žena, trošak isključivanja iz tržišta rada tijekom njihova radnog vijeka procjenjuje se na između 1,2 milijuna EUR i 2 milijuna EUR (Eurofound, 2016.).

Iako postoji malo dokaza o izravnome gospodarskom učinku razlika u plaći među spolovima, studije pokazuju da nejednake plaće žena ne štete samo ženama nego predstavljaju trošak za cijelo društvo. Postoji snažna veza između razlika u plaći među spolovima i siromaštva djece, nestašice vještina i troškova za gospodarstvo zbog nedovoljne iskorištenosti vještina žena.

Spolne nejednakosti na tržištu rada imaju štetan utjecaj na prihode žena, uključujući zaradu i strukovno mirovinsko osiguranje. To zauzvrat može sustavno potkopati ekonomsku neovisnost žena i povećati njihov rizik od siromaštva i socijalne isključenosti (EIGE, 2016.).

Literatura

Black, S. E. i Spitz-Oener, A. (2010.), *Explaining women's success: technological change and the skill content of women's work*, The Review of Economics and Statistics, Vol. 92., No 1, str. 187–194.

Booth, A., Burton, J. i Mumford, K. (2003.), *The position of women in UK academic economics*, The Economic Journal, Vol. 110., str. 312–333.

Europska zaklada za poboljšanje životnih i radnih uvjeta (Eurofound) (2016.), *Razlika između spolova u zaposlenosti: izazovi i rješenja*, Ured za publikacije Europske unije, Luxembourg. Dostupno na: <https://www.eurofound.europa.eu/hr/publications/report/2016/labour-market/the-gender-employment-gap-challenges-and-solutions>

Europski institut za ravnopravnost spolova (EIGE) (2016.), *Poverty, Gender and Intersecting Inequalities — Review of the implementation of an area A: Women and poverty of the Beijing Platform for Action*, Ured za publikacije Europske unije, Luxembourg. Dostupno na: http://eige.europa.eu/sites/default/files/documents/ti_pubpdf_mh0416244enn_pdfweb_20161208181320.pdf

O istraživanju

Istraživanje o gospodarskim koristima od ravnopravnosti spolova jedinstveno je u kontekstu EU-a. Prvo je takve vrste na temelju pouzdanoga ekonometrijskog modela za procjenu širokog raspona makroekonomskih koristi od ravnopravnosti spolova na najrazličitijim područjima, poput obrazovanja, aktivnosti na tržištu rada i plaća.

Ukupni rezultati istraživanja pokazuju da bi se s većom ravnopravnošću spolova ostvarilo:

- između 6,3 milijuna i 10,5 milijuna dodatnih radnih mjesta u 2050., od čega bi 70 % preuzele žene;
- pozitivnih učinaka na BDP, koji bi s vremenom rasli;
- povećanje BDP-a po stanovniku do gotovo 10 % u 2050.

U istraživanju je primijenjen makroekonomski model E3ME za procjenu gospodarskih učinaka poboljšanja u području ravnopravnosti spolova. E3ME je empirijski makroekonomski model posebno prilagođen modeliranju rezultata na razini EU-a i država članica.

Rezultati istraživanja o gospodarskim koristima od ravnopravnosti spolova u EU-u temelje se na ovih devet publikacija:

1. *Literature review: existing evidence on the social and economic benefits of gender equality and methodological approaches* (Pregled literature: postojeći dokazi o društvenim i gospodarskim koristima od ravnopravnosti spolova i metodološki pristupi).
2. *EU and EU Member State overviews* (Pregledi EU-a i država članica EU-a).
3. *Report on the empirical application of the model* (Izveštje o empirijskoj primjeni modela).
4. *How the evidence was produced: briefing paper on the theoretical framework and model* (Kako su izvedeni dokazi: informativni rad o teorijskom okviru i modelu).
5. Kako su izvedeni dokazi: informativni letak o teorijskom okviru i modelu.
6. Gospodarski učinci ravnopravnosti spolova u političkom kontekstu EU-a: informativni rad.
7. Gospodarski učinci ravnopravnosti spolova: informativni rad.
8. Kako ravnopravnost spolova u obrazovanju iz područja STEM-a dovodi do gospodarskog rasta: informativni rad.
9. **Kako uklanjanje razlika između spolova u aktivnostima na tržištu rada i plaćama dovodi do gospodarskog rasta: informativni rad.**

Sve se publikacije, detaljni rezultati istraživanja i metodologija mogu pronaći na EIGE-ovoj internetskoj stranici.

Europski institut za ravnopravnost spolova (EIGE) centar je znanja EU-a o spolnoj ravnopravnosti. Posebnim stručnim znanjem te usporedivim i pouzdanim podacima o ravnopravnosti spolova u Europi EIGE podupire donositelje politika i sve relevantne institucije u nastojanjima za postizanje jednakosti između žena i muškaraca u cijeloj Europi.

Ured za publikacije

Više informacija:

Europski institut za ravnopravnost spolova, EIGE

Gedimino pr. 16

LT-01103 Vilnius

LITVA

+ 370 52157444

E-pošta: eige.sec@eige.europa.eu

<http://eige.europa.eu>

<http://www.twitter.com/eurogender>

<http://www.facebook.com/eige.europa.eu>

<http://www.youtube.com/eurogender>

<http://eurogender.eige.europa.eu/>

ISBN 978-92-9470-104-6
doi:10.2839/231672